

Efter en Samtale med Stedets Byfoged, Hr. Olivarius, som i Henseende til Trangen for særegne Lovbestemmelser vedkommende Fiskeriet udtalte sig overensstemmende med Khr. Vedel og N. Tvede, begav jeg mig strax nordøst og besøgte samme Dag Hasle, Hellig Veders og Raas Fiskerlejer, Sandvig og Allinge. Næste Dagen, den 30te, fulgte jeg østre Kysten mod Syd over Fiskerlejerne Teign, Gudhjem m. fl. til Svanike, og efter $\frac{1}{2}$ Dags Ophold her begav jeg mig den 31te til Rønne, for med det den paafølgende Morgen derfra afgaaende Dampskib at vende tilbage. Efter hvad der fra paalidelige Mænd blev mig meddelt, vilde en forfat Rejse til Dens fyldigere Fiskeplads ikke give noget større eller andet Udbytte end det, jeg ved egne Jagttagelser allerede havde vundet; Forholdene i Nexø samt ved Marsdale, Snogebæk og Arnager Fiskerlejer ere ikke i noget Væsentligt forskjelligt fra dem ved de øvrige. Gudhjem, der har den største Forbindelse med Christiansø, tør vel anses for Bornholms betydeligste Fiskeplads.

Spørges nu om, hvilke Fiskerier Bornholm har at benytte som Kilde til Erhverv, saa bliver Svaret her, som i Regelen for hvert andet Sted, at det har dem, som Naturforholdene kunne tilstikke, og i den Henseende maa man lægge Mærke til den Beliggenhed, Den har faaet i Østersøen, ejendommelig derved, at den er nær Grændsen for de saagodt som færske Vand i sinse og botniste Bugterne, og derfor har Vandet noget mere saltblandet paa Vesttiden end paa Østtiden, skjøndt det op til Vestkysten endnu kun kan kaldes meget let brakt. Disse Omstændigheder maa ganske vist have en kjendelig Indflydelse paa Fiskearternes Forekommen og Bestaafenhed; man maa af en Saltvandsfisk i disse Havstrækninger ikke kunne vente sig det, som naar man faar den i dens sande Hjem, det Vand, der med Nette kan kaldes salt, ligesom det vel maa mærkes, at det hele lavere Dyreliv, som spiller en saa vigtig Rolle i Fiskenes Økonomi, og som findes saa fyldigt i de salte Vand, bestaande aftager med Vandets Salthed og overhovedet er langt knappere i Ferskvandet. Jeg saa mig ikke istand til at erholde nøjagtig Kundskab om Vandets Saltholdighed under Østkysten; men det var mig overraskende og tilstrækkelig betegnende, at jeg i Havnen ved Gudhjem, der ikke optager noget Udløb af Ferskvand, traf de i dette hjemmehørende Snegle *Lymnaea auricularia* og *Neritina fluviatilis*; om disse Æg paa Vandets overvejende Ferskhed ogsaa skulde findes paa Vestkysten, fik jeg ikke Lejlighed til at iagttage. Jeg tror det ikke, og allerede herved bliver Forskjellen for Øst- og Vestkysten fremtrædende.

Betragte vi nu de omkring Den forekommende Fiskearter, saa kunne de ikke vise sig anderledes end overensstemmende med de Naturlove, som ere en Følge af det nys Anførte, og Saltvandsfiskene kunne, forsaavidt som de findes her, ikke opnaa den Fuldkommenhed, som naar de ere i deres rette Element, hvor de under Lilvægten finde de for deres Livsel tjenligste Fødemidler. Silde findes vel i stor Mængde, som ellers mager i Vaar og fed i Høst, og saavel vaar- som høstlegende; men om end færre Individuer træffes til en Størrelse af 7 og 8 Lm., saa er den i Længde gjennemgaaende kun 6 Lm., medens vor Silde i Sundet og Belterne ganske almindelig naar 9 og 10 Lm.; det sagdes derhos med al Nøiagtighed for sig, at den falder noget større Vest end Ost for Den. Torsten opnaar vel en Vægt af 6 til 8 Pd., — imod 40 Pd. i Bøstehavet, — men i Godhed staar den langt tilbage for den, der findes vækligere, og endskjøndt den træffes ret hyppigt, er den ikke Gjenstand for noget udbredt Fiskeri. Slabfisk, Svarrer derunder indbefattede, ses kun sjældent, af ringe Størrelse og Bestaafenhed, efter hvad der sagdes, mest ved Sydøstkysten. Derimod synes Lagen (*Salmo salar*) og den dermed beslegtede Ørred (*S. trutta*), som vel nærmest turde henregnes til Ferskvandsfiskene — idetmindste er det endnu ej oplyst, at den forplanter sig andetsteds end i ferske Vand —, i de udstrakte Havdybder med hyppig Klippebund, der omgive Den, at have et yndet Opholdssted, hvor den har rigelig og kjær Føde i den middelfore Silde. Siden umindelig Tid er Bornholm bekjendt ved sin Fangst af Lax indtil en betydelig Størrelse af endog jevnlig over 30 Pd. Det er saaledes kun meget faa Fiskearter, der kunne give Dens Fiskere Noget at bestille: thi naar fraregnes, at Torst kun fiskes til umiddelbart Forbrug, saa blive Lax og Silde de eneste Gjenstande for Fangst ved Bornholm; Hornfisk kendes, men Makrel vides ikke set der. De nævnte to Hovedarter ere imidlertid en ret anseelig Indtægtskilde for Dens Fiskere, og Fangsten af dem kan holde dem i Virksomhed hele Aaret om derved, at det ene Fiskeri afløser det andet.

Uden Henzyn til Vandets Bestaafenhed ville vi henføre disse Fiskerier under Benævnelsen „Saltvands“; af egentlige Ferskvandsfiskerier har Bornholm ingen, der er Omtale værd. Hammer Sø, der ligger ved den søndre Rod af Hammerberget, er den eneste større Ferskvandsbeholder, men dens Indhold af Al, Gjedde, Aborre m. fl. anses kun af ringe Betydning; Damme og Kjær findes kun sparsomt, og af Aær, der jo efter Omstændighederne ikke kunne have nogen synderlig Udstrækning, findes de to endte største udløbende paa Sydøstkysten. Saavel i disse som i de større Bække spores en ret livlig Opgang af Ørred.